

Mária Patakyová
verejná ochrankyňa práv

TLAČOVÁ SPRÁVA

OMBUDSMANKA ZHODNOTILA DODRŽIAVANIE ĽUDSKÝCH PRÁV ZA UPLYNULÝ ROK

Verejná ochrankyňa práv predložila Národnej rade SR výročnú správu o situácii v oblasti ľudských práv na Slovensku za rok 2018.

(Bratislava, 9. mája) Verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová** dnes osobne odprezentovala **výročnú správu** vo Výbore NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny. Zároveň okrem toho jeho členom predložila aj svoje odporúčanie zaoberať sa požiadavkami rodičov detí, ktoré umreli zavinením lekárskeho personálu v nemocniciach. Problematiku otvorila, aby členov výboru upozornila na jej závažnosť a aby sledovali, či budú požiadavky premietnuté do zmeny legislatívy či iných opatrení v praxi.

Výročnú správu bude ombudsmanka prezentovať o dva týždne (20. mája o 9.00 hod.) aj priamo v pléne parlamentu.

Za minulý rok skonštatovala verejná ochrankyňa práv 178 porušení základných práv a slobôd v 101 podnetoch. Problematické sú podľa nej oblasti ochrany práv detí, seniorov a ďalších zraniteľných skupín, napríklad marginalizovaných komunít alebo LGBTI ľudí. Dlhodobou kritickou oblasťou je súdnictvo. Ako po iné roky, aj teraz bolo právo na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov opakovane najčastejšie porušovaným právom.

„Minulý rok som sa venovala viacerým kľúčovým témam, ktoré kancelária rieši dlhodobo, či už je to prístup k vzdelávaniu a vymanenie sa z generačnej chudoby, ochrana práv detí, policajné postupy ako aj umiestňovanie zadržaných ľudí do nedôstojných vyhradených priestorov. Zároveň som podala dva návrhy na Ústavný súd a po prvýkrát v histórii úradu som vstúpila do konania pred Európskym súdom pre ľudské práva. Otvorila som aj témy týkajúce sa ženských reprodukčných práv, či už ide o šitie po pôrode alebo nezákonné sterilizácie, ktoré na Slovensku stále nie sú vyriešené“ zhodnotila svoju činnosť verejná ochrankyňa práv Mária Patakyová.

Dve podania na Ústavný súd

V minulom roku podala ombudsmanka dva návrhy na Ústavný súd. V jednom z nich žiadala o posúdenie súladu zákona o komunálnom odpade s Ústavou. **Naša legislatíva totiž dovoľuje, aby sa v prípade nedoplatkov stali dlžníkmi aj deti a hrozí im preto exekúcia.** Ústavný súd síce odmietol ombudsmankin návrh, ale zhodol sa s ňou, že dieťaťu by nemala hroziť exekúcia. Verejná ochrankyňa práv preto požiadala ministerstvo financií o metodické usmernenie k zákonu, aby nedochádzalo k jeho nesprávnemu výkladu. Zatiaľ sa rezort nevyjadril, či návrh opatrenia prijme a uvedie do praxe.

Mária Patakyová

verejná ochrankyňa práv

TLAČOVÁ SPRÁVA

V druhom podaní na Ústavný súd ombudsmanka upozornila na obmedzujúce podmienky získania príspevkov na osobnú asistenciu alebo motorové vozidlo. V súčasnosti možno podľa zákona poskytnúť príspevok na osobnú asistenciu „najskôr od 6. roku veku do dovŕšenia 65. roku veku“. Podobne je to aj pri žiadosti o príspevok na kúpu auta. Dolná veková hranica síce v tomto prípade neexistuje, horná je však rovnako stanovená na 65 rokov. Ústavný súd návrh ombudsmanky prijal na ďalšie konanie a bude sa ním ďalej zaoberať. „**Verím, že záverečný verdikt Ústavného súdu bude krokom vpred v odstraňovaní diskriminácie z našej legislatívy,**“ povedala verejná ochrankyňa práv.

Historicky prvý vstup ombudsmanky do prípadu na úrovni Štrasburgu

Prípad razie v Moldave nad Bodvou z roku 2013, kedy boli zbití obyvatelia tohto mesta a ktorý bol na Slovensku vyhodnotený ako opodstatnený a oprávnený, skončil na Európskom súde pre ľudské práva (ESLP). Verejná ochrankyňa práv súdu poskytla svoje stanovisko ako tretia strana a prvýkrát v histórii úradu tak vstúpila do konania na úrovni Štrasburgu.

Ombudsmanka a jej zástupcovia a zástupkyne okrem toho neustále sledujú vývoj prípadu aj v rámci konaní na Slovensku. Pravidelne sa osobne zúčastňujú súdnych pojednávaní, na ktorých sa z pôvodne poškodených, ktorí počas razie utrpeli zranenia spôsobené policajtmí, stali obvinení z krivej výpovede.

Deti treba chrániť konkrétnymi krokmi v praxi

Mnoho podnetov, s ktorými sa ľudia obracajú na verejnú ochrankyňu práv, sa týka problémov s nedostatočnou činnosťou úradov práce sociálnych vecí a rodiny v oblasti sociálnoprávnej ochrany detí v prípadoch, kedy doplácajú na konflikt rodičov.

Ombudsmanka sa v rámci ochrany práv detí angažuje okrem preskúmania podnetov aj inak. Zúčastňuje sa diskusií za okrúhlym stolom k problematike ochrany detských obetí násillia, ktoré organizuje občianske združenie **Náruč – Pomoc deťom v kríze** pod záštitou ombudsmanky. Cieľom je nájsť riešenia, ako zabezpečiť zvýšenú ochranu týmto obetiam a komunikovať o nich priamo s kompetentnými orgánmi na stretnutiach. Najdôležitejším krokom je vybudovanie špeciálnych vyluchových miestností pre tieto deti. Policajné prezídium síce stále informuje, že pracuje na ich vybudovaní, no problém je, že presný termín stále nie je jasný. Ombudsmanka zastreší aj ďalšie stretnutia, ktoré budú realizované v roku 2019.

Stav ľudských práv za rok 2018 v číslach

V roku 2018 pracovala Kancelária celkovo s **2 282** podaniami, z ktorých iba 20 % bolo mimo jej pôsobnosti. Verejná ochrankyňa práv konštatovala **178 porušení základných práv a slobôd v 101 podnetoch**. Okrem 138 porušení základných práv a slobôd garantovaných Ústavou Slovenskej republiky verejná ochrankyňa práv konštatovala 40

Mária Patakyová

verejná ochrankyňa práv

TLAČOVÁ SPRÁVA

porušení ustanovení mezinárodných dohovorov (Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd, Dohovor o právach dieťaťa, Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím, Charta základných práv EÚ, Zmluva o fungovaní EÚ).

Právnicki a právničky Kancelárie v roku 2018 pracovali na dvoch prieskumoch, ktorých závery budú čoskoro známe. Jeden z prieskumov bol zameraný na systém kontroly zariadení pre seniorov a druhý mal za cieľ zmapovať systém adopcií na Slovensku.